

Informatienota voor de raad

Datum 6 oktober 2021

Onderwerp	Spoorterminal Hessenpoort
Versienummer	V1.

Portefeuillehouder Wethouder De Heer

Informant H. Duteweerd
Afdeling Ruimte en Economie
Telefoon 038 498 2346
Email H.Duteweerd@zwolle.nl
Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De conclusies van de marktanalyse door STEC ten aanzien van de spoorterminal en de daaruitvolgende vervolgstappen in relatie tot de verschillende ontwikkelingen in Tolhuislanden.

Datum

6 oktober 2021

Toelichting op het voorstel

Inleiding

In de Logistieke Visie Zwolle-Kampen-Meppel is benoemd dat bereikbaarheid via spoor beperkt is en een spoorterminal een waardevolle toevoeging kan zijn op het aanbod van vervoersopties in de regio. Buck Consultants International heeft begin 2016 een globale verkenning gedaan naar de behoefte en eerste haalbaarheid van een spoorterminal. Het resultaat wees uit dat er voldoende interesse in en kansen voor een spoorterminal zijn om verdere stappen te zetten. Hessenpoort komt als meest geschikte ontwikkellocatie naar voren; deze locatie heeft ook bij de bedrijven de voorkeur.

In mei 2017 is naar aanleiding hiervan een collegebesluit genomen om een budget te dekken voor gedetailleerder vervolgonderzoek. En eind 2019 is besloten tot een update en second opinion uitgevoerd op de uitgevoerde onderzoeken van BCI/ProRail (2016 en 2018). De second opinion bevat twee onderdelen die na elkaar worden opgepakt:

1. Marktanalyse: Update van de marktinventarisatie uit 2016. Conclusie in dit memo.
2. Investering/exploitatie: Zowel op de berekening van BCI als van ProRail is een second opinion nodig. Deze moet nog uitgevoerd worden als een van de vervolgstappen.

De realisatie van een spoorterminal voor Regio Zwolle is een majeur vraagstuk. Er is behoefte aan een stevige onderbouwing van de 'waarom'-vraag voordat een gefundeerd go/no go kan worden gegeven. De totale financiële impact van de spoorterminal en de onzekerheden vragen om verdieping van de businesscase, de financiering, partnerships en inzicht in risico's.

Dit memo neemt u mee in de conclusie van de marktanalyse door STEC en zet uiteen wat de te nemen vervolgstappen in het proces zouden zijn. Daarbij wordt ingegaan op hoe de terminal staat in relatie tot de andere gebiedsopgaves in hetzelfde gebied en de communicatie hierover met de omgeving.

Kernboodschap

De marktanalyse (STEC) leidt tot de algehele conclusie dat er voldoende marktvolume en interesse is voor een (potentieel) rendabele spoorterminal in Zwolle. Of de spoorterminal daadwerkelijk van de grond kan komen hangt grotendeels af van dienstverleningsaspecten, kosten en routes. Maar ook van gevraagde inzet in inspanning hierop door zowel de overheid als ondernemers, de grote verladers zullen wel allen moeten participeren.

De spoorterminal is opgenomen in de omgevingsvisie. Het zoekgebied voor de terminal valt in Tolhuislanden, waar eveneens Hessenpoort 4 mogelijk tot ontwikkeling gaat komen evenals een energiecluster. Tegelijk is Corporatie Duurzaam Tolhuislanden (CDT) bezig is met de plannen voor grootschalige opwek van duurzame energie in ditzelfde gebied. Zij is aan zet om met een belangrijk energiebod te komen en heeft daar een unieke positie is. Daarbij is dit een wezenlijk onderdeel van openstaande deel RES bod Zwolle t.b.v. de 2030 doelstelling. Hier worden momenteel concrete stappen in genomen waarbij verschillende scenario's reeds zijn uitgewerkt.

Daarbij voeren in het gebied ten noorden van de Vecht (o.a. Tolhuislanden) diverse agrariërs hun bedrijfsvoering uit. Een integrale benadering van de verschillende ontwikkelingen moet ook rekening houden met het toekomstig agrarisch perspectief voor het gebied.

Consequenties

Ondanks de grote mate van onzekerheid die de eventuele komst van een spoorterminal nog omgeeft, is het daarom noodzakelijk zo transparant mogelijk te communiceren met de omgeving c.q. CDT en Streekvereniging. Want als de terminal er komt, moet deze nu ruimtelijk ingepast worden. CDT moet weten wat men nu wel en niet in beeld kan brengen voor de wind- en zonplannen met deze potentiële ruimteclaim als extra opgave in Tolhuislanden. De intentie is om de verschillende ontwikkelingen in het gebied zo integraal mogelijk aan te vliegen en daar waar dat nu nog mogelijk is een eventuele botsing van belangen te voorkomen.

Derhalve zullen we op korte termijn in overleg gaan met de omgeving, CDT en de Streekvereniging. Eveneens zal nader verkend worden wat het toekomstbeeld is van de verschillende agrariërs in het gebied en hoe dat in te passen is met alle ambities alhier.

Datum 6 oktober 2021

Financiën

De uit te voeren onderzoeken worden deels bekostigd vanuit de Regiodeal en deels door de gemeente en door betrokken partijen. De volledige uitwerking van alle kosten en opbrengsten van de railterminal zelf volgt in een later stadium.

Communicatie

Omdat we een nieuwe fase ingaan is overleg met CDT en de Streekvereniging gewenst. De Streekvereniging is 29 september jl. ingelicht tijdens een informerende bijeenkomst betreffende de verschillende ontwikkelingen in Tolhuislanden. Op 5 oktober jl. heeft een ateliersessie plaatsgevonden met de projectgroep Duurzaam Tolhuislanden waar de spoorterminal was geagendeerd. De bestuursleden van Corporatie Duurzaam Tolhuislanden zijn uitgenodigd voor een ambtelijk gesprek m.b.t. de spoorterminal in relatie tot de plannen voor duurzame opwek. In alle gevallen wordt benadrukt dat er nog meerdere onderzoeken nodig zijn en diverse zaken uitgezocht moeten worden alvorens te komen tot een GO/NO GO. Ook zal de raad tijdig worden geïnformeerd voordat wordt overgegaan tot besluitvorming.

Vervolg

Vervolgstappen m.b.t. de spoorterminal na deze marktanalyse, gebaseerd op de aanbevelingen uit het rapport, vallen uiteen in 2 fases. De eerste fase is vooral gericht om de gezamenlijke bereidheid bij zowel de overheid als de marktpartijen te bekrachtigen en enkele strategische vragen over de kansen van de spoorterminal te beantwoorden:

- Opstellen en ondertekenen van Letter of Intent door overheid en marktpartijen waarin de kansen voor een spoorterminal worden herkend en de bereidheid wordt aangegeven om hierin gezamenlijk op te trekken en te investeren.
- Onderzoeken van de ambities van meer goederenvervoer per spoor op in relatie tot de ambities voor personenvervoer per spoor (door provincie).
- Het maken van een strategische afweging of verdere inzet op spoorterminal Hessenpoort verstandig is, gelet op mogelijke ambities elders in het land.

Bij een positief resultaat van alle drie de onderdelen van fase 1, kan worden overgegaan tot fase 2. In deze stap zal de samenwerking verstevigd en bekrachtigd kunnen worden en zal uitwerking gegeven worden aan de vervolgonderzoeken:

- De marktpartijen stellen een Coalition of the Willing op. Het initiatief om hiertoe te komen ligt bij de marktpartijen. Deze Coalition of the Willing werkt de business case uit.
- Het uitvoeren van het technisch onderzoek uit op de investering en exploitatie van de spoorterminal (deel 2 van het onderzoek door STEC/Logitech).
- Het uitvoeren van een Maatschappelijke Kosten en Baten Analyse (MKBA) door de overheid.

Openbaarheid

Ja

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

interim-secretaris, Liesbeth Borsboom